

майбутнього соціалістично-комуністичного життя людей. У подальшому російська «мхатизація» знищувала ознаки саме українського національного театру. Сюди приїздили учні та колеги К. Станіславського, які з 1934 р. почали впроваджувати реалістично-психологічну структуру театрального процесу.

Друга світова війна зупинила процес розвитку як театру українського, так і певною мірою загородженням у поглиблення методики реалістичного театру. У 1940–1950 рр. XX ст. відбулось цікаве, навіть парадоксальне явище в українському театрі. Це перехід від традиційного театру корифеїв через збереження елементів учнями-послідовниками Леся Курбаса до нової естетики героїко-романтичного театру. Слід відзначити, що українські музично-драматичні театри зберегли поєднання музичності, фольклорності, етнографічної стилізації хорових елементів у драматичних виставах. Певною мірою національні традиції були збережені й з'явилась героїко-романтична драматургія, у якій це можна було реалізувати. В цій драматургії було базування на поєднаності героїзму (від якого не можливо було ідеологічно позбутися в той час у радянській Україні другої половини XX ст.) і романтико-поетичності (яка йде від давніх періодів і традицій). Театральна школа героїко-романтичного театру насправді мало досліджена театрознавством і потребує глибинного аналізу саме в питаннях методології. Від процесу мінімалістичного збереження поетичності і романтики залежить напрям прояву нашої ментальності у площині театру.

На етапі кінця XX ст. — початку XXI ст., на жаль, відбулася ще одна парадоксальна річ, яку теж слід озвучити в контексті розмови про розвиток національного театрального мистецтва. Це глобалізація європейських і світових процесів не тільки в системі економічних та соціальних взаємовідносин, а й духовних, змістовних складових у мистецтві. Добре, що ми зараз маємо можливість отримати досвід інших театральних напрямів, етнонаціональних традицій, але це не повинно бути всупереч української ідентичності. Нині українському театру потрібно зберегти кращі традиції українського сценічного мистецтва, напрацьовані поколіннями прийдешніми, вдосконалити й опанувати в повну силу ідеї, привнесені реформаторством Леся Курбаса і із цим багажем увійти в конкретність з різноманіттям та поліфонією (а іноді і еkleктикою) світового театрального процесу. Це можливо лише за умови побудови високої професійної культури акторів та режисерів.

В. Гориславець, О. Проскуракова

АКТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА «КРАСА»: ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИХОВАННЯ

V. Horyslavets, O. Proskuriakova

ACTING SKILLS AND “BEAUTY”: AN INNOVATIVE APPROACH TO EDUCATION

Сучасне мистецтво, перейшовши у XXI століття, стає перед завданням не тільки відтворювати теми та ідеї, але й відобразити глибокі поєднання та розрізи внутрішнього світу людини. У світлі філософії Олександра Філоненка, дослідник пропонує вихід із кризи за допомогою розуміння та поглиблення в поняття «краси». На наш погляд, театр XXI ст. повинен також будуватися на відчутті краси та специфічному стані краси, яке розкривається в поєднанні світлої та темної сторони

людської природи. У цьому контексті театр може виступити не лише як рефлексія сучасності, але і як ключовий чинник формування відносин і розуміння світу в новій матриці суспільства. Водночас «краса» в нашому розумінні визначається як зіткнення людини із самою собою, сприйняття багатовимірного поєднання всього, що оточує людину, та самого себе.

Аналіз сучасного стану театрального мистецтва доводить його поділ на різні напрямки, такі як: психологічний театр, побутовий, лімінальний та інші. В умовах ХХІ ст. виникає потреба в синтезі наявних напрямків, започаткувавши новий підхід — багатовимірною театру. Перехід у нову матрицю вимагає від театру здатності поєднувати в собі різноманітні аспекти людського існування, віддзеркалюючи внутрішню багатогранність кожної особистості та світу. На театр лягають нові завдання — висловити те, що неможливо виразити іншими засобами. В новому театрі стають головними сенси, а не ідеї.

Згідно з усього вище зазначеного, ми можемо констатувати, що сучасні реалії вимагають глибокого переосмислення підготовки театральних курсів у системі вищої освіти. На нашу думку, традиційна структура курсів повинна бути переглянута, з огляду на різноманітність природних здібностей студентів, їх соціальних цілей та наявності потенційних робочих місць для випускників у державному й приватному культурно-мистецькому апараті. Пропонується новий підхід, заснований на ідеї формування камерних театрів вже у стінах академії, що надалі буде мати можливість продовжити професійну діяльність після випуску. Цей задум може бути реалізований при вихованні та взаємодії всіх професійних підрозділів, що передбачає сценічне мистецтво та активну взаємодію факультетів різних напрямків мистецької освіти академії.

Парадигма такого підходу передбачає відступ від загальних шаблонів та поділ курсу на окремі підгрупи. Кожна із цих підгруп може формуватися з огляду на природні таланти, соціальні амбіції конкретного студента та особисті якості. Це передбачає наявність творчого лідера, що в майбутньому може стати режисером або директором камерного театру. Інші підрозділи потребують виявлення та підтримки здібностей актора-драматурга, актора-художника, актора-менеджера тощо. Завдання викладача — виявити та розвинути таланти, надавши безпечний майданчик для лабораторії.

Окрім цього, запропонована модель передбачає активну взаємодію всіх факультетів академії, зокрема музичного, хореографічного, аудіовізуального та факультету культурології та соціальних комунікацій. Така інтеграція може розширити можливості студентів і створити умови для синтезу різних мистецьких напрямів та спеціальностей. Таким чином, важливе місце у студентському камерному театрі відводиться фігурі культурного менеджера, що може відповідати за процеси просування мінітеатру, а саме знаходження партнерів та фінансування, грантових програм, його рекламу й медіакомунікації тощо. Для цього пропонується не тільки думати в напрямі виховання актора-менеджера, а й залучати студентів кафедри культурного менеджменту, надавши змогу спробувати свої сили в роботі з реальними кейсами студентських камерних театрів. На наш погляд, це позитивно вплине на професійний досвід здобувачів, формування портфолію, а також відкриває можливості реального робочого місця після закінчення вищого навчального закладу. Це може стимулювати студентів думати про

аспекти управління та розвиває навички маркетингу, що знадобляться в реальній ситуації просування власної справи. Пропозиція взаємодіяти стосується й інших спеціальностей: студенти хореографічного факультету можуть пробувати себе як завідувачі пластичною частиною вистави, вокалісти — музичного оформлення, аудіовізуали — створення роликів та афіш вистав тощо, журналісти — сценографія, культурологи та менеджери — просування, робота з культурними каналами тощо. Означені напрями не вичерпуються наданими пропозиціями, а наводяться як приклади взаємної роботи, подальша праця буде залежати від потреб конкретної групи.

Таким чином, нова структура курсів надасть можливість студентам вже у стінах академії започаткувати власний камерний театр за наглядом експертів. Після закінчення навчання це відкриє перспективи для продовження власної справи, забезпечивши спеціалістам місце в мистецько-культурній галузі. Запропонована модель націлена на розвиток творчого потенціалу студентів та підготовку їх до подальшої самостійної роботи. Академія в такому випадку може стати майданчиком для відпрацювання концепції камерного театру, взаємодії між учасниками й глядачами, де кожна група сформує унікальне бачення мистецького доробку. Цей підхід сприяє взаємодії між студентами та викладачами, створює передумови для навчання в реальних групах та розвиває підприємницький дух серед майбутніх митців. Успішна реалізація концепції вимагає від викладачів стимулювати самостійність та ініціативу студентів, а також поглиблену комунікацію між факультетами. Поставлені цілі дозволять виховати нове покоління митців, готових творити та розвивати театральне мистецтво майбутнього.

Отже, нині театр повинен не лише зберігати свою традиційну роль вираження тем, ідей і форм, але й перетворюватись у справжню лабораторію емоцій та інтелекту, лабораторію багатомірності, де глядачі можуть зазирнути у внутрішній світ існування, наблизитися до «глибинної краси». Театр майбутнього, збагачений новою філософією та підходами до розуміння світу, стає тим важливим фактором, який може допомогти сучасному суспільству розкрити глибини існування, виходячи за межі звичайного розуміння професії актора та позиції глядача.

Р. Набоков

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА РЕЖИСЕРІВ ШОУ ТА АРТПРОЄКТІВ У КОНТЕКСТІ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

R. Nabokov

PROFESSIONAL TRAINING OF SHOW DIRECTORS AND ART PROJECTS IN THE CONTEXT OF DUAL FORM OF EDUCATION

Розвиток інноваційної освіти, яка спрямована на формування актуальних компетентностей, професійних вмінь та знань на сьогодні є головним трендом у світовому освітньому процесі. Дуальна освіта стає одним зі шляхів підвищення ефективності професійної підготовки кадрів, яка успішно адаптується до умов ринкової економіки. Дуальна форма навчання має безпосередній вплив на розвиток педагогіки в різних країнах світу. Однак запроваджена дуальна форма навчання в українській освітній царині здебільшого використовується в технічних, економічних та управлінських спеціальностях.